

El domini del poder

La setmana passada el Fons Monetari Internacional va publicar l'*Informe sobre estabilitat financera global*. Un dels capítols d'aquest informe alerta dels riscos econòmics que l'envelliment de la població implica per als estats. S'argumenta que s'ha subestimat l'impacte de l'allargament de l'esperança de vida en els sistemes nacionals de pensions. Les anàlisis de l'FMI apunten que es viu una mitjana de tres anys més del que molts països comptabilitzen en els seus càlculs de tresoreria. Aquesta diferència podria suposar que augmentessin un 50 per cent els costos de les pensions. Davant d'aquesta situació, els analistes de l'FMI suggereixen que els països han d'elevat l'edat de jubilació a través d'un procés dinàmic i automàtic. D'aquesta manera desapareixerà la dificultat política dels governs de negociar l'edat de jubilació cada vegada que augmenti l'esperança de vida. Aquesta notícia és un bon exemple de com s'exerceix el poder a inicis del segle XXI en un context de plena crisi econòmica.

El punt de partida és un escenari en què el poder econòmic és global i el poder polític és estatal. Des dels inicis del sistema capitalista industrial, el poder econòmic exerceix la seva força amb el que Karl Marx anomena la propietat dels mitjans de producció i l'explotació de la mà d'obra. L'apropiació del treball de l'altre genera riquesa al poder i pobresa al treballador. Actualment el sistema capitalista es basa en una economia especulativa en què la riquesa no només està lligada a la propietat dels mitjans de producció. L'emergència de l'especulació al costat de l'explotació evidencia fins a quin punt el poder econòmic exerceix el seu control a través del poder polític. I aquí és útil recordar un altre clàssic de la sociologia. Max Weber defineix el poder com la probabilitat d'imposar la pròpia voluntat contra tota resistència o legitimitat. Aquesta imposició s'articula a través de la dominació.

L'advertència de l'FMI posa en relleu com la immaterialitat de la lògica especulativa es camufla en la materialitat de la lògica productiva. És a dir, com la dominació s'amaga darrere de l'explotació. El missatge és clar i senzill: cal allargar l'edat de jubilació sense dificultats polítiques. L'allargament de la

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

que les formes de dominació del poder polític són menys subtils que les formes de dominació del poder econòmic. A continuació, alguns exemples d'actualitat.

L'anunci del govern espanyol de la retallada de 10.000 milions d'euros en matèria de salut i educació és una mostra de com el poder polític imposa la pròpia voluntat contra tota resistència i com l'opció més legítima. El govern eludeix la resistència social menystenint el seguiment de la vaga general i subestima l'oposició política titllant-la d'irresponsable i poc seriosa.

La mort d'Iñigo Cabacas a causa d'una pilota de goma disparada per un ertzaintza, la detenció dels dos joves universitaris a Catalunya arran dels incidents de la vaga general o la reforma del Codi Penal proposada pel ministre de l'Interior, Jorge Fernández Díaz, són una mostra de com el poder polític vol dominar la ciutadania imposant la seva pròpia voluntat en termes de violència. El monopoli de la força física és una de les estratègies més antigues de l'exercici del poder. Només cal pensar en el llarg historial de guerres de la història de la humanitat. Davant el desconcert que el poder econòmic genera al poder polític, la dreta conservadora es refugia en el vell recurs de l'ordre públic i la delinqüència. Un refugi efectiu en termes de dominació però antidemocràtic.

Finalment, l'anunci constant de retallades, reformes legals i alarmes d'intervenció econòmica en un escenari de constants compareixences ministerials entre les anades i les vingudes a Brussel·les és una mostra de com el poder polític vol dominar la ciutadania amb el control de la informació. L'allau de propostes de canvi com a resposta a la gravetat de la situació satura i genera por a la població. Una mala notícia entre cent males notícies no és una mala notícia, i encara menys si no es disposa de tota la informació. El monopoli de la força física i el monopoli de la informació no són la solució a la crisi econòmica actual. La solució passa perquè el poder polític deixi d'imposar la voluntat del poder econòmic. I en aquest sentit, la resistència social és clau per frenar la disciplina ciutadana.

SUSANA SUBIRANA
Lastolias Planet

vida laboral representa l'exercici del poder econòmic a través del control de la força de treball en la lògica de l'explotació. L'absència de dificultats polítiques representa l'exercici del poder polític a través de la imposició d'unes idees que es presenten com a legítimes però que responen als interessos del poder econòmic. Al costat de l'explotació, la dominació permet al poder econòmic servir-se del poder polític per imposar la seva pròpia voluntat. El poder econòmic domina el poder polític i el poder polític domina la ciutadania. La diferència és

El monopoli de la força física i de la informació no solucionaran aquesta crisi. Cal que el poder econòmic es deixi d'imposar sobre el polític